στήριζε καὶ συμβούλευε τὸ Μητροπολίτη νὰ ὑποχωρήση στοὺς τυχοδιώχτες! Ποιό ἦταν τὸ ἐλατήριο, θὰ τὸ πῶ μὲ δυὸ λόγια:

Ἕνα τρανὸς ρασοφόρος ποὺ τρέφεται στὴ Χάλκη μὲ ρούσικα ρούβλια, γιὰ νὰ πουλήση δούλεψη στοὺς τροφοδότες του, τοὺς βεβαίωσε λογαριάζοντας χωρὶς τὸν ξενοδόχο πὼς ἦταν εὔκολο, ἂν ξοδεύουνταν μερικὰ ρούβλια, νὰ τοὺς πκραδώση τὴ Φανερωμένη. Εἶδε ὅμως πὼς θὰ τὴν ἔπαιρνε πιὸ εὔκολα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Περαμιτῶν, καὶ συνενοήθηκε μὲ τὸν «Ταχυδρόμο» καὶ μὲ τοὺς τυχοδιώχτες ποὺ ἀναφέραμε, καὶ τοὺς ἔστειλε στὴν Πέραμο, κ' ἔκαμαν τὸ κατάπτυστο ἐκεῖνο κίνημα. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ρούσικος δάχτυλος ἀπελπίστηκε, τραβήχτηκε κ' ἔπαψε νὰ δίνη ρούβλια. Οἱ τυχοδιῶχτες ἅμα εἶδαν ὅτι βρέθηκαν στὰ κρύα τοῦ λουτροῦ, καταφύγανε μὲ συμβουλὴ τοῦ πρωτοπαλληκαριοῦ των στοὺς Ἰησουῆτες, ἀφοῦ ἔπεισαν τὸ λαὸ πὼς γυρίζοντας στὴν Παπιστάνικη Ἐκκλησία, ποὺ τὴν προστατεύουν ὅλες οἱ μεγάλες οἱ πρεσβεῖες τῆς Πόλης, μποροῦσαν πιὸ εὔκολα νὰ πάρουν τὴ Φαρερωμένη. Ἐννοεῖται ὅτι στὸ κίνημα αὐτὸ ξοδευτήκανε χιλιάδες λίρες. Ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ κινήματος εἶχαν μιστώσει τὸν «Ταχυδρόμο» καὶ δημοσίευε τὰ σαχλὰ τὰ ὑπομνήματα καὶ τοὺς κανονισμούς των, γιατὶ μόνον τῆς ἐφημερίδας αὐτηνῆς ἦταν γνωστὴ ἡ εὐσυνειδησία. Καὶ φυσικὰ ἀπὸ τὰ ρούβλια καὶ τὰ εἰκοσόφραγκα ἐκεῖνα τὴ μερίδα τοῦ λέοντα τὴν πῆρε ὁ παστρικὸς ὁ «Ταχυδρόμος», κατὰ ποὺ λὲν οἱ κακὲς οἱ γλῶσσες κ' ἔχουμε κ' ἐμεῖς τόσους λόγους νὰ τὰ πιστέψωμε.

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ δύναμη ποὺ κινάει τὰ πουλημένα τ' ἀνθρωπάκια τοῦ Ταχυδρόμου, κι' ἔτσι ἐξηγιέται γιατὶ τουλόγου τους σκυλιάζουν καὶ λυσσάζουν καὶ δὲν μποροῦν νὰ κλείσουν μάτι, μὴ κατορθόνοντας νὰ πάρουν κι' αὐτοὶ μερτικὸ ἀπὸ τὰ χρήματα ποὺ παίρνουν οἱ μαλλιαροί, κ' ἔτσι ἐξηγιέται καὶ τὸ τρυφερὸ ἐκεῖνο κόρτε, ποὺ ἔκαμαν τόρα τελευταῖα μὲ τὲς πέντε λίρες, ποὺ ἔβαλε στοίχημα ἕνας μαλλιαρὸς γιὰ τὸ γράμμα τοῦ Πάλλη, καὶ ποὺ τὲς πέντε ἐκεῖνες λίρες τὲς πῆρε τὸ Ἐθνικὸ φρενοκομεῖο, ἐνῶ ὁ «Ταχυδρόμος» εἶχε τὴν ἰδέα πὼς, ἂν τὲς ἔπαιρνε τουλόγου του, θἄπιαναν τὸν ἴδιον τόπο.

Πόλη 15 τοῦ Ἀπρίλη 1907

ΧΡΙΣΤΟΣ ΦΕΓΓΑΡΑΣ

ΦΑΝΤΑΣΜΕΝΗ

Στὸν ὅμο παίρνει τὸ σταμνὶ
καὶ γιὰ νερὸ πηγαίνει,
κυπαρισσένια καὶ λιγνή,
γοργὴ χαριτωμένη.

Εἶταν καθάρια τὰ νερά,
καὶ σκύβοντας νὰ πάρει
μέσα μ' ἀκράτητο θωρᾶ
τὰ κάλλη της καμάρι.

Καὶ λέει «Τί κρῖμα 'ναι βαρὺ
»τέτιο λαιμὸ κρουστάλλι
»τοῦ Γιάνη ἐδῶ νὰν τὰ χαρεῖ
»ἡ χωριανὴ ἡ ἀγκάλη».

Κακὸς βοριᾶς φυσσομανᾶ....
Ἄχ νιὰ μὲ τόσο νάζι
τήρα τὸ Χάρο ποὺ περνᾶ
καὶ σὲ γλυκοματιάζει.

Ἀχνὴ σὲ λίγο καὶ χλωμὴ
στὸ στρῶμα παραδέρνεις
καὶ τὸ καμαρωτὸ κορμὶ
στὴν ἀγκαλιά του γέρνεις.

ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΧΩΡΙΑΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ (*)

Ζ'.

Πευκοβοῦνι 5 τοῦ Τρυγητῆ.

Βρέχει σήμερα. Τὰ ξημερώματα ποὺ ἄνοιξα τὴν ξώπορτα, ὅλα τριγύρω, καὶ τὰ κοκκόρια πρῶτα πρῶτα, μηνούσανε βροχή. Ὁ οὐρανὸς μουντός, ἡ θάλασσα ἀλαφροκατσαρωμένη καὶ κατὰ τὸ μέρος τοῦ πουνέντη βαριὰ κι ὁλόμαυρα τὰ σύγνεφα. Οἱ ὅμορφες χωριατοποῦλες, οἱ β ά ϊ ζ ε ς, ἀνεβασμένες στὰ λιακωτὰ καταγινόντουσαν ὅλες νὰν τὰ σαρώνουνε μὲ θυμάρια καὶ νὰ φράζουνε μ' ἀσπρόχωμα τὶς χαραμάδες. Κι ὅλες κοιτάζανε κατὰ τὸν πουνέντη, φοβισμένες.

— Νά, τὸ μπουροῦνι, ἔρχεται, ζυγώνει.

Σύπνησα καὶ τοὺς δικούς μου.

— Στὸ λιακωτὸ γλήγορα καὶ τὶς σκοῦπες! Θἄχουμε βροχὴ καὶ δυνατὴ μάλιστα!

Καταχαρήκανε. Θἄχουμε λοιπὸν καὶ βροχή; Νά, ὅ,τι λαχταρούσαμε. Νὰ δοῦμε καὶ λίγο χειμώνα στὸ πευκοβοῦνι μας. Νὰ βρέχει καὶ μεῖς μέσ' ἀπὸ τὰ τζάμια νὰ καμαρώνουμε τὴ θάλασσα καὶ τὰ πεῦκα νὰ βρέχουνται, τὰ κάτασπρα χωριατόσπιτα νὰ λούζουνται μὲ δροσιὰ καὶ τὰ βρεμένα χορτάρια νὰ μοσκοβολοῦνε. Νὰ ζούσαμε κ' ἕνα χειμώνα δῶ! Μὰ νά ποὺ ὁ χειμώνας μᾶς ἔρχεται στὸ κατσκαλόκαιρο! Κι ὅλοι μας χαρούμενοι.

Ἔμεινε ὅμως ἀσκούπιστο τὸ λιακωτὸ καὶ τὸ μπουρίνι ξέσπασε. Μπουρίνι μανιασμένο, μὲ ἀνεμοβουὴ τρομερή, μὲ μπουμπουνητὸ κι ἀστροπελέκια, μὲ νεροποντὴ ἀλογάριαστη. Ὅλοι στὰ παράθυρα, μέσ' ἀπὸ τὸ τζάμια, μὰ σὲ λίγο κλείσαμε τὰ παραθυρόφυλλα κα σταυροκόπημα. Θεούλη μου, τί εἶναι τοῦτο! Κατακλυσμός. Τὰ νερὰ ἀρχινήσανε νὰ μπαίνουν ἀπὸ τὶς χαραμάδες τῶν παραθυριῶνε καὶ τῆς πόρτας. Σὲ λίγο νά σου καὶ τὸ λιακωτό· ἔτρεχε σὰ νάτονε τὸ σπίτι ξεσκέπαστο. Μωρέ, θὰ πνιγοῦμε!

— Ἀνάφτε τὸ καντῆλι!....Βάλτε καὶ λίγο λιβάνι στὸ θυμιατό!

— Καλά! Μ' ἀνοῖχτε καὶ τὶς ὀμπρέλλες. Ἐλᾶτε δῶ νὰ βγάλουμε καὶ τὸ νερό!

Κ' ἡ νεροποντὴ ὄξω ὅσο πήγαινε καὶ δυνάμωνε καὶ τἀστροπελέκια πέφτανε ἀπανωτά.

— Ἀνάφτε τὴ λάμπα! Σκοτείνιασε καὶ δὲ βλεπόμαστε!

— Ὁ Σολωμός μου! Μωρὲ σκυλιά, ὁ Σολωμός μου πνίγεται!... Πνίγεται κι ὁ Παλαμᾶς!... Ὁ Ἕρμονας δὲν ἔχει ἀνάγκη· καλοταξιδεύει στὰ νερὰ μὲ τὴν «Ἀργώ» του»!....

Τὰ βιβλία στὰ ράφια κολυμπούσανε στὸ νερό· τὰ ψωμιὰ κι ὅ,τι ἄλλο βρισκότανε σ' αὐτά, πάει, μούσκευε, χανότανε. Κ' ἡ νεροποντὴ ξοκολουθοῦσε, σὲ λίγο καὶ μὲ χαλάζι. Σπιτάκι μας στὴν Ἀθήνα, καλό μας σπιτάκι, νά ποὺ κι ἀπὸ τὸ Πευκοβοῦνι σὲ θυμούμαστε. Σπιτάκι μὲ τὰ κεραμίδια σου καὶ μὲ τὶς κολαμπαρωμένες πόρτες σου, ποὺ δὲν μπαίνουνε μέσα τὰ νερὰ καὶ ποὺ κι ὁ κόσμος σὰ χαλάει ὄξω, σὺ μᾶς διαφεντεύεις φιλόστοργα. Καλή σου ὥρα, σπιτάκι μου πονετικό.

.....Νύχτα τώρα καὶ ψιλοβρέχει ἀκόμα ὄξω. Κ' ἕνα κρύο διαολεμένο. Κ' ἔχουμε τὴν τρομάρα μὴ δυναμώσει τὰ μεσάνυχτα ἡ βροχὴ καὶ μᾶς πνίξει. Στὸ καλὸ γιὰ καιρός! Μερικὰ πράματα ποὺ τὰ πλάθεις ὄμορφα καὶ ποὺ ὄμορφα τὰ φαντάζεσαι, πρέπει νὰ μὴν τὰ βλέπεις ἀπὸ κοντὰ γιατὶ χάνουν τὴν ὀμορφιά τους. Φαίνεται κάτι τέτιο θἄναι κι ὁ χειμώνας μὲ τὴν ἀρχὴ του στὸ 228 φύλλο.

(*) Κοίταξε φύλλα 256 καὶ 257.

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ

Γιὰ νὰ εἶναι καὶ τώρα δουλειά της, ὁ Ἀντρέας, ἀντὶς νὰ τὰ πετάξη, τῆς ἔστελνε νὰ τὰ ξεδιπλώση ἀφτὴ καὶ νὰ τὰ στρώση Τὰ πότε μαθιά, πότε κόκκινα χαρτάκια πολὺ τὴ διασκεδάζανε. Μαζύ, στὸν πλίκο μέσα, μέρα τὴ μέρα, προσεχτικά, νὰ μὴν τζαλακωθῆ, τῆς γλιστροῦσε καὶ τὸ φύλλο τοῦ ξεφυλλιστοῦ καλαντάριοῦ ποὺ κρεμότανε στὸν τοῖχο τῆς κάμερής της, γιατὶ στὴν καμαρα τῆς Κατινούλας ἀνέβαινε, ὄχι μόνο τὰ μεσάνυχτα, μὰ καὶ τὸ πρωΐ, προτοῦ δῆ πρόσωπο κανενός, νἀερίση, ἀνοίγοντας τὸ φεγγίτη καὶ σφαλνώντας τὴν πόρτα· ἔτρεχε ἄλλη μιὰ τἀπόγεμα, νὰ σφαλοίξη τὸ φεγγίτη, νἀνοίξη τὴν πόρτα της, γιὰ νὰ βρίσκεται τάχα σὲ παντοτινὴ συγκοινωνία τἀπάνω τὸ πάτωμα μὲ τὰ κάτω. Τὰ κινήματά του ἥσυχα καὶ φυσικά. Πήγαινε δηλαδὴ μὲ τὸν ἁπλὸ σκοπό, τἀπόγεμα, νὰ δώση στὴν κάμαρα λίγη ζωή, τὸ πρωΐ, νὰ σημειώση τὴ μερομηνία, τὸν καιρὸ ποὺ περνᾶ καὶ ποὺ πρέπει νὰ περάση ἀκόμη καλὰ ὅπως καὶ τώρα. *Ἔξει δέ μιν ἤματα πάντα,* ποὺ γράφει καὶ στὸν Ὅμηρο. Μέρες, μέρες πολλὲς γιὰ τὴν Κατινούλα, τοῦ μηνοῦτε τὸ χαρτάκι τὸ κρεμαστό. Μὲ τὴν πρωτοχρονιὰ ποὺ σίμωνε, ψίλαινε τὸ καλαντάρι. Ἀχ! ἔτσι νἀρχίση καὶ τὸ ἀκόλουθο, νὰ τὸ βλέπη χοντρὸ χοντρὸ στὴν ἀρχή, νὰ τοῦ παίρνη ἕνα ἕνα, κάθε μέρα, τὰ γελαστά του τὰ φύλλα.

Ἡ Κατινούλα διάβαζε τὰ γράμματα τοῦ Ἀντρέα κι ἀποροῦσε. Ἀποροῦσε μὲ τοὺς πλίκους, μὲ τὶς στάμπες, μ' ὅσα φρόντιζε νὰ βρῆ νὰ τῆς χαρίση μὲ κάθε ταχυδρομεῖο. Μὰ τὸ περισσότερο ἀποροῦσε μὲ τὰ γράμματα, μὲ τὴν καλλιγραφία τους, μὲ τὸ μάκρος τους. Ὁ Ἀντρέας τῆς εἶχε γράψει ταχτικὰ καὶ ἀφοῦ χειρουργήθηκε στὸ Μπ..., τῆς ἔγραψε καὶ στὸ νοσοκομεῖο τοῦ Παρισιοῦ, τὴ βδομάδα ποὺ ἔμεινε. Τέτοια γράμματα ὅμως, ποτέ της δὲν τὸ φαντάστηκε πὼς ὑπάρχουνε καὶ μάλιστα πὼς τοῦ λόγου της, ἡ Κατινούλα τὸ χωριατόπουλο τῆς Κερμαρίας, μποροῦσε ποτέ της νὰ τὰ χαρῆ Συχνά, ὅταν ἔβλεπε ἄλλοτες τὸν Ἀντρέα νὰ βιάζεται στὴν ἀλληλογραφία του, σάστιζε μὲ τὴ γληγοράδα τοῦ χεριοῦ του, καὶ πῶς τὰ κατάστρωννε μάνι μάνι, παίρνοντας μιὰ κόλλα κατόπι ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἔτρεχε κ' ἔτρεχε ἡ πέννα. Στοχάσου κιόλας τί δυσκολία ποὺ εἶναι σὲ κάθε τόπο τὸ γράψιμο γιὰ τὸ λαό, τί κατόρθωμα σὰν τὸ καταφέρη καὶ κάμη γράμμα, ὅπως λέει! Μὲ τὸν ἴδιο κόπο θὰ σκαλίζανε τὴν πέτρα, θὰ χαράζανε τὰ ψιφιὰ στοὺς πρώτους αἰῶνες ποὺ βαλθήκανε στὴν ἀκαταπιαστη δουλειά, γιὰ νὰ κάμοινε μιὰ ἐπιγραφή! Καὶ νὰ σου ἄξαφνα ποὺ ἡ δουλειὰ γινότανε γιὰ τὸ χατῆρι της. Ἀφτὸ τῆς ἔδωσε πολὺ θαῤῥος καὶ συναμα στὸ νοῦ της γεννήθηκε ὁ λογισμός, πὼς ἔτσι θὰ γράφη, ἔτσι θὰ φροντίζη, ἔτσι θὰ παθαίνεται κ' ἕνας ποὺ ἀγαπᾶ, ποὺ ἀγαπᾶ ὄχι μαθὲς ἀπὸ ἀγάπη, ὄχι ἀπὸ ἔρωτα, μὰ — πῶς νὰ τὸ ξεδιαλίση; καλὰ καλὰ δὲν ἤξερε — νὰ ἕνας φίλος ποὺ ἀγαπᾶ ἕνα φίλο, μιὰ φιλη νάδα ποὺ ἀγαπᾶ μιὰ φιλη νάδα της, ἢ μιὰ φιλη νάδα ἕνα φίλο, ἢ ἕνας φίλος μιὰ φιλη νάδα, ἢ ὁ πατέρας τὸ παιδί του, ἢ τὴν ἀδερφὴ ὁ ἀδερφός, πές το πιὰ ὅπως θέλεις, τὰ μπέρδεβε, σὲ τί τὰ πολλὰ λόγια; νέττα σκέττα, νά, ἔτσι θὰ γραφη ἕνας ποὺ ἀγαπᾶ καὶ ποὺ ὁ φίλος του, ἡ φιλη νάδα του, τὸ παιδί του, ἡ ἀδερφή του, ἢ ὅποιος κι ἂν εἶναι, κατάντησε ἡ ἔννοια του ἡ μοναδική, τὸ πλάσμα τὸ μοναδικό του, ἐπειδὴ τὄχουνε

(*) Ἡ ἀρχή του στὸ 228 φύλλο.